

Za gospodarje

Maribor, dne 4. marca 1936.

Znižajte davke našemu kmetu.

Zemljiški davek je danes v dravski banovini z ozirom na to, da so cene kmetijskih pridelkov neverjetno padle, brez dvoma previsok. Da je temu res tako, hočem v dokaz navesti mal primer obdavčenja prej in sedaj in obenem cene poprej in sedaj.

Zemljiški davek se izračuna po čistem donosu posestva. Pred menoj leži posestni list malega posestva, katero pa ne more preživeti ene kmetijske družine. Čisti donos tega posestva je znašal 15 kron 80 vinarjev, od te vsote je prej plačeval zemljiški davek. Z zakonom od 8. febr. 1928 se je uvedel nov zemljiški davek. Pri nas v Sloveniji se je to zgodilo tako, da se je čisti donos z 20 pomnožil in dobljena vsota vpisala kot čisti donos v dinarjih in ne v kronah. Torej navedeni posestnik mora sedaj plačati od čistega donosa 316 Din davka in ne morda od 316 kron. To je gotovo prevelik skok.

Sedaj pa si oglejmo cene v dobi 1. julija 1925 do 30. junija 1926, ki so služile za podlago pri izračunavanju čistega katastralnega dohodka, in današnje cene kmetijskih pridelkov:

	1. 1925-26	1. 1935
100 kg		
pšenica	350—400 Din	160—200 Din
koruza	190—220 „	130—150 „
krompir	175—200 „	70—100 „
1 kg žive teže	Din	Din
voli I. vrste	8.50 do 9.—	3.— do 3.50
„ II. „	7.— do 8.—	2.— do 2.50
„ III. „	5.50 do 6.50	1.50 do 2.—
krave klobas.	4.— do 4.50	0.90 do 1.50
teleta	12.— do 14.—	3.— do 5.—
mleko 1 l	2.50 do 3.50	1.— do 1.50
vino 1 l	8.—	2.—
kub. meter		
tes I.	250—350 Din	100—120 Din
tes II.	200—250 „	60—90 „
tes III.	150—180 „	40—60 „

Iz te tabele se vidi, kako globoko so padle cene, in sicer proizvodom, ki izvirajo

iz donosov travnikov, pašnikov in gozdov, še bolj ko cene žitu. Tako je kmet naše banovine še bolj udarjen kot kmet v žitnorodnih krajih. Ako pomislimo, da se zemljarina izračunava od čistega katastralnega donosa, ki je za današnje razmere najmanj za 50% previsok, potem se ni čuditi, ako kmetje tožijo čez previsoke davke. To je vlada upoštevala, ko je odredila, da se v davčnem letu 1936 zniža katastralni čisti dohodek za njive in vinograde na krševitem svetu za eno tretjino. Ta olajšava ni za dravsko banovino tolikega pomena, ker se ne ozira na travnike, pašnike in gozdove in ker naši vinogradi ne spadajo med one na krševitem svetu. Ako pa se hoče našemu kmetu resnično pomagati, naj se izvrši naslednje: Davčna stopnja osnovnega davka naj se zniža za davčno leto 1936 na 10%. Katastralni čisti dohodek naj se za navedeno davčno leto zmanjša za tretjino, toda ne samo za njive (oranice) in vinograde na krševitih tleh, temveč za vsa zemljarijni podvržena zemljišča, najsi bodo njive (oranice), vinogradi, vrtovi, travniki, pašniki ali gozdovi. Ta odredba naj se vnesse v finančni zakon za leto 1936-37.

J. Dolinšek, Kamnica.

Naš sosed Blaž — kmetijski vzor.

Prejšnji sosed je svoje njive povsem zanemaril. Bile so pravo gnezdo plevela in le težko se je dala dognati vrsta posejanega žita, ker je vse zakrival osat in druga plevelna nadloga. Kakor bi snežilo, tako je plaval po zraku semenje od osata in raznega mleča v vetrovnih poletnih dneh, zato se je tudi bala cela okolica sosedovih njiv kot vrag križa. Ker so bile vse njive malo položne, se je tekom let plast zemlje porinila na spodnji kraj, zgoraj pa je pogledal iz zemlje trdi lapor. Še plevel ni hotel tam več rasti, zato je prejšnji sosed ta del njive enostavno opustil. Zraslo je tam nekaj travišča za pašo, kositi pa ni bilo kaj.

Sosed Blaž rigola njive.

Blaž se tudi tako slabih njiv ni ustrašil, saj je bil doma iz krajev, kjer iz prodnatih gmajn ob Savinji z dovažanjem zemlje in odvažanjem kamenja žilavi savinjski kmetiči ustvarjajo plodna polja. Komaj je jeseni opravil vsa potrebna dela za zimo, že je koračil z rovnico in lopato na njivo. Prav nič ga ni oviral sneg, odmetal ga je enostavno proč ter po stari lepi navadi napravil s krampom križ in dejal: »Sv. križ božji«. Sivi lapor, ki je tisočletja mirno počival pod zemljo, se je drobil pod udarci Blaževega krampa, nastajali so meter široki in pol metra globoki jarki vzdolž njive. Tudi dno je še zrahljal s krampom, pustil pa je ležati v jarku. Začudena je gledala okolica! Da se rigolajo vinogradi, to nas je že naučila trtna uš, toda njive in posebno ta sosedov hriber, kjer itak nič ne zraste... Ni se zmenil za začudene poglede naš Blaž, zimo za zimo je rigolal in prekopaval njive eno za drugo. Prvo leto je res lapor delal še napoto pri obdelovanju, toda solnce in dež sta ga kmalu zdrobila. Prekrasno je uspeval tam krompir in hmelj in ko je pozneje Blaž sejal štajersko deteljo, je na tistem koncu, kjer prej sredi poletja še ovca ni našla kaj prida paše, kosil štirikrat, pa mu je še polegla.

Kako važno je globoko obdelovanje zemlje in kako potrebno bi bilo, da bi marsikje posnemali našega Blaža! Izgovor, da se ne splača, da so slabi časi itd., ne drži, ker kdor bo samo čakal na boljše čase, ta jih za svojo osebo ne bo nikdar dočakal.

Blaž je kaj rad pripovedoval sledečo prigodbo: Bil je nekoč priden oče, ki pa je imel tri sinove-lenuhe. Nobeno delo jim ni dišalo, pozimi je bilo premrzlo, poleti prevroče; zdaj je enega bolet ta ud, zdaj drugega grizlo od same lenobe; skratka, vedno so našli kak vzrok, da so opravičili svoje brezdelje. Samo pri skledi so bili prav marljivi, kadar je bilo kaj dobrega v njej, ker pri žlici se ni bilo potreba bati žuljev na roki. Tudi jezike so imeli še dokaj pridne. Zabavljati črez državo, vlado, črez vero in celi svet, to je bilo njih vsakodnevno opravilo. Tudi nesrečno vreme jim ni bilo nikdar pogodi. Najbolj zamotana gospodarska in socialna vprašanja so z jezikom reševali, kot bi orehe trli, ter bili uverjeni, da bi nastal na svetu zopet raj, če bi jih pustili vladati. (Za nje seveda, za druge pa pekel!)

Očeta je bilo strah, kaj bo s sinovi, ko bo omagala njegova pridna roka; zato jih je poklical k smrtni postelji ter jim zapopal tole: »Še v mladih letih sem našel velik zaklad. Ker sem se pa bal, da bi me obdolžili kot tata, sem zakopal vse zlatnike zopet na našo veliko njivo pod kozolcem. Ker pa si nisem točno zapomnil mesta, boste morali pač prekopati celo njivo, da pridete do njega. Kaka dva komolca globoko sem ga dal.«

Še predno so očeta pokopali, so nesli vaškemu kovaču rovnico in krampe ostrit, pripravili lopate in motike ter že takoj po pogrebu začeli mrzlično prekopavati njivo. Nikdar jim ni bilo prevroče ali premrzlo, prej niso nehali, da je bila njiva temeljito prekopana skozi in skozi. Ko niso našli ničesar, so se lotili še druge njive, češ, mogoče se je pa oče zmotil in jim ni imenoval prave njive. Tudi tam ni bilo nič! Njive so pa začele roditi in rodile tako, kot nikjer v bližini. Šele zdaj se jim je posvitalo in videli so, da jim je oče zapustil res pravi zaklad: rodovitno zemljo za — pridne ljudi.

(Dalje prihodnjic.)

Ščitasta uš — kitajski kapar — San Jose uš.

(Konec.)

Torej zarod ene same samice razplodi tekom leta več stot milijonsko potomstvo tega škodljivca, radi česar je povsem upravičen strah pred tem nevarnim zajedalcem, ki z izsesavanjem drevesnega soka slabi in uničuje sadno drevje. Ker pa ščitasta uš napada tudi liste in plodove, je opasnost še tem večja, ker napadeno listje predčasno odpade, radi česar trpi drevo po zmanjšanem usvajanju; napadeni plodovi pa se ne morejo normalno razviti, ostanejo torej drobni, če že niso med vegetacijo pred dozorenjem odpadli. V tem se torej razlikuje ta nevarni škodljivec od domačega kaparja, ki listov in sadov ne napada.

Na napadenih listih in plodovih se pokažejo rdečkaste lise, kot posledica izsesavanja soka iz njih; na gladkem lubju pa najdemo temnordeče pege posebno na sadnem drevju svetlejše rumenkaste barve. Posebno občutljivo je pred škodljivcem kočšičasto drevje, ki ga v nekaj letih popolnoma uniči. Jablane in hruške, torej pečkasto, pa je odpornejše.

Domovina in prenos.

Ščitasta uš je doma v Kitajski, odkoder se je najbrž preko Amerike vtihotapila v Evropo. Največ je najdemo v toplem do zmernem pasu, medtem ko v mrzlejšje podnebje ne posega. In ravno radi tega je potrebna velika previdnost pri nas, da ne poseže s svojim uničujočim delom v naše sadonosnike in ne napade tudi drugih za ljudsko prehrano važnih kulturnih rastlin.

Škodljivca prenaša z listjem veter, žuželke in črvice; pa tudi radi zmožnosti gibanja ličinke se hitro razširja po napadenem drevju, za kar ji služijo noge v tej dobi. Kot doraslega zajedalca pa ga prenašamo s cepiči, sadikami in tudi vejami; prenesemo ga lahko tudi s sadovi, kjer se navadno naseli ob peclju odnosno ob muhi.

Zatiranje ščitaste uši.

Zatiranje ščitaste uši je zelo težavno, ker pridemo z brozgo, odnosno škropivom škodljivcu zaradi ščita težko do živega; kjer se zajedalec pojavi, ga skoraj ni mogoče več uničiti. Priporoča se ga zatirati z mazavim milom pomešanim s tobačnim izvlečkom, petrolejem ali kvasjo, drevesnimi karbolineji in žvepleno-apneno brozgo, dokler se še ni preveč razpasel.

Drevesni karbolinej rabimo v 8—10% raztopini in sicer škropimo z njim v jeseni drevje temeljito ali pa v času pred brstenjem. Za zgodnje spomladansko zatiranje je priporočati uporabljati mešanico iz treh delov vode in enega dela žvepleno-apnene brozge. Ker pa nimamo vedno pri roki zatiralnega sredstva, je potrebno vedeti, kako si napravimo žvepleno-apneno brozgo. Za pripravo je potrebno fino zmleto žveplo znamke »Ventilato«. V primernem emajliranem loncu ali kotlu zmešamo 2 kg žvepla temeljito z 2.7 kg sveže ugašenega čistega apna z nekoliko vode ter vse skupaj zgnetemo. To mešanico kuhamo v 10 litrih vode med vednim mešanjem vsaj tričetrt ure, dokler ne dobi zmes rdeče-višnjevo barvo. Ko smo brozgo nato ohladili, jo nalijemo v posodo, pripravne so steklenice, ter dobro zamašimo in shranimo na hladnem.

V poletnem času zatiramo ličinke, ki nastopajo v gotovem razdobju, najuspešneje z mešanico 0.5% mazavega mila in 2% tobačnega izvlečka; to škropljenje je

pa seveda izvršiti pred pojavom nove zaloge.

Ako je pa uš napadla drevje v toliko množini, da je vsako zatiranje s kakim zatiralnim sredstvom brezuspešno, je pač najboljšje napadeno drevo posekati in sežgati, ker na ta način najradikalnejše uničimo škodljivca.

Ker se pa ta školjivec brez dvoma pojavlja v celi srednji in južni Evropi, je pri nakupu raznih sadik, sadja in cepičev treba zelo velike previdnosti, da si ne okužimo našega sadnega drevja in drugih rastlin.

Inž. Šturm Rado.

Vojaške zadeve.

Čitatelje naših »vojaških vprašanj in odgovorov« obveščamo, da je razpisan natečaj za sprejem večjega števila gojencev v artilerijsko podčastniško šolo v Čupriji.

Prošnje morajo biti vložene najkasneje do 20. marca t. l., pričetek pouka pa bo že 1. aprila t. l.

Prosilci, katerih prošnje bodo vpoštevane, prejmejo pravočasno preko pristojnega vojnega okrga objavo za brezplačno vožnjo v Čuprijo. Podoficirsko šolanje traja dve leti in pol.

Vzorec prošnje:

Komandantu vojnega okrga

v Mariboru.

Na podstavi razpisa Artilerijske podčastniške šole br. 1163 od 6. februarja 1936 leta prosim, da se me sprejme kot gojenca v to šolo, ker ustrezam vsem pogojem po cit. natečaju.

Obvezujem se in pristajam na vse pogoje, ki jih predvideva Uredba o Artilerijski podoficirski šoli, tudi v slučaju, da se ti pogoji pozneje spremenijo.

Prilagam prošnji:

1. Domovnico.
2. Krstni list.
3. Šolska spričevala (navesti katera).
4. Uverenje o ponašanju (nравstveno spričevalo).
5. Pismeno dovoljenje starišev.
6. Samski list.
7. Obvezno izjavo roditeljev.

..... 1936 leta. Svoje ime, očetovo
(kraj) ime in priimek.....

Poklic
 Kraj
 Srez
 Banovina
 Zadnja pošta

tilerijski šoli in se prošnje sprejemajo do
 20. marca t. l.

Cene in sejmska poročila

Prošnjo je kolekovati s 5 Din kolekom, domovnico z 20.- Din, krstni list z 10.- Din, pravstveno spričevalo z 20.- Din, mora biti overjeno od sreskega načelstva. Za overo je plačati 10.- Din takse. Dovoljenje staršev se kolekuje z 20.- Din, za overovitev lastnoročnega podpisa pri občini pa se plača še kolekovino 10.- Din. Samski list mora biti kolekovan z 20.- Din.

Izjava staršev, navedena zgoraj pod 7. se kolekuje z 10.- Din, overoviti pa mora to izjavo še občinsko oblastvo. Ta izjava naj bo napisana po tem-le vzorcu:

I z j a v a.

Podpisani kot oče kandidata se obvežem, da bom nadknadil državi vse napravljene stroške, v slučaju, da kandidat sam ali s posredovanjem drugih ne ostane v šoli po pregledu ali sprejemu do položene prisege.

.....
 (podpis očeta, varuha)

V to šolo bodo sprejeti le prosilci, ki niso mlajši od 18 in ne starejši od 21 let, torej taki, ki so rojeni v času od 1. januarja 1915 do 31. decembra 1918. Imeti morajo osnovno šolo z najmanj dobrim uspehom.

Prosilci naslavljajo prošnje osnovnemu komandantu vojnega okruha, na čigar ozemlju stanujejo. V tej komandi bodo prosilci od zdravnika pregledani in le popolnoma zdravi bodo prejeli pismena obvestila, da se morajo zglasiti in kedaj v Čupriji, kjer morajo še opraviti sprejemni izpit iz pisanja, čitanja in računanja.

Naše bralce bomo pravočasno obvestili tudi o vseh drugih podoficirskih šolah takoj, čim bodo razpisani natečaji za sprejem!

I. pešadijska podoficirska šola Kralja Aleksandra I. v Beogradu sprejme 1. apr. t. l. večje število gojencev v šolanje. Pogoji za sprejem so isti, kakor pri artiler. podčastniški šoli.

IV. pešadijska podoficirska šola Kraljice Marije v Zagrebu. Tudi v to šolo se sprejemajo gojenci 1. aprila t. l. Sprejemni pogoji so natančno isti, kakor pri ar-

Mariborski trg. Na mariborski trg 29. februarja 1936 so pripeljali 100 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 8—10 Din, slanina 10—12. Kmetje so pripeljali 2 voza sena po 40—45, 1 voz slame 35, 78 vreč krompirja po 0.75—1, 33 vreč čebule 2.50, česen 8—10, zelje 0.50—3, kisló zelje 4, karfijola 2—12, hren 8—10. Jabolke 3—6, suhe slive 9—11, celi orehi 10, luščeni grehi 29 Din. Pšenica 1.50, rž 1.50, ječmen 1.50, koruza 1.25, oves 1. proso 1.25—1.50, ajda 1, prozeno pšeno 3.50, ajdovo pšeno 3.50, fižol 1.50—2.50. Smetana 8—10, sirovo maslo 20—24. Na trgu je bilo 176 kokoši, 20—25, 225 piščancev 20—55, 3 gosi 30—35, 11 puranov 30—45, 8 rac 18—20 Din.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 5 konjev, 11 bikov, 116 volov, 310 krav in 7 telet; skupaj 449 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 25. febr. 1936 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 2.50 do 3.—, poldebili voli od 2.— do 2.80, plemenski voli od 2.40 do 3.15, biki za klanje 2.— do 2.80. klavne krave debele od 2.— do 2.90, plemenske krave od 1.80 do 2.25, krave za klobasarje od 1.25 do 1.75, molzne krave od 2.— do 3.—, breje krave od 2.50 do 3.50, mlada živina od 2.75 do 3.60, teleta od 3.— do 4.—. Prodanih je bilo 218 komadov.

Mariborski sejem. Na svinjski sejem dne 28. febr. je bilo pripeljanih 71 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 80—100, 7—9 tednov 110—140, 3—4 mesece 150—210, 5—7 mesecev 230—320, 8—10 mesecev 360 do 490, 1 leto 540—850; 1 kg žive teže 5.— do 6.50, 1 kg mrtve teže 7.— do 9.— Din. Prodanih je bilo 42 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, telečje meso II. vrste 4—6 Din, svinjsko meso sveže 8—10 Din.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!